

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek (IVO) door middel van een
bureauonderzoek en boringen op het
terrein Wal 7 te Maurik, gemeente Buren
(Gld.)**

H. Buitenhuis

ARC-Rapporten 2003-89

Groningen
8 april 2004
ISSN 1574-6887

1 Inleiding

1.1 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2003/314
Provincie	Gelderland
Gemeente	Buren
Plaats	Maurik
Toponiem	Wal 7
Kaartblad	39B
Coördinaten	440.750/156.850
Periode	–
Type object	–
Type bodem	Bestrating
Geomorfologie	Komgrond

1.2 Aanleiding van het onderzoek

Op het terrein Wal 7 te Maurik, gemeente Buren (afb. 1) is naast een hal van de firma Garage Baauw is een uitbreiding gepland van ruim 400 m² waarbij de bodem tot een diepte van ongeveer 1,50 m beneden maaiveld zal worden verstoord. Op 23 januari 2004 is daarom op dit terrein in opdracht van de firma Garage Baauw door Archaeological Research & Consultancy (ARC bv), in samenwerking met het Centraal Bodemkundig Bureau (CBB), een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd. Dr. H. Buitenhuis van ARC bv heeft het archeologisch IVO uitgevoerd en een medewerker van het CBB was verantwoordelijk voor het milieutechnisch onderzoek. In dit rapport wordt verslag gedaan van het archeologische onderzoek. Voorafgaand aan het booronderzoek werd een bureauonderzoek uitgevoerd, waarvan de resultaten zijn vastgelegd in paragraaf 2 van dit rapport.

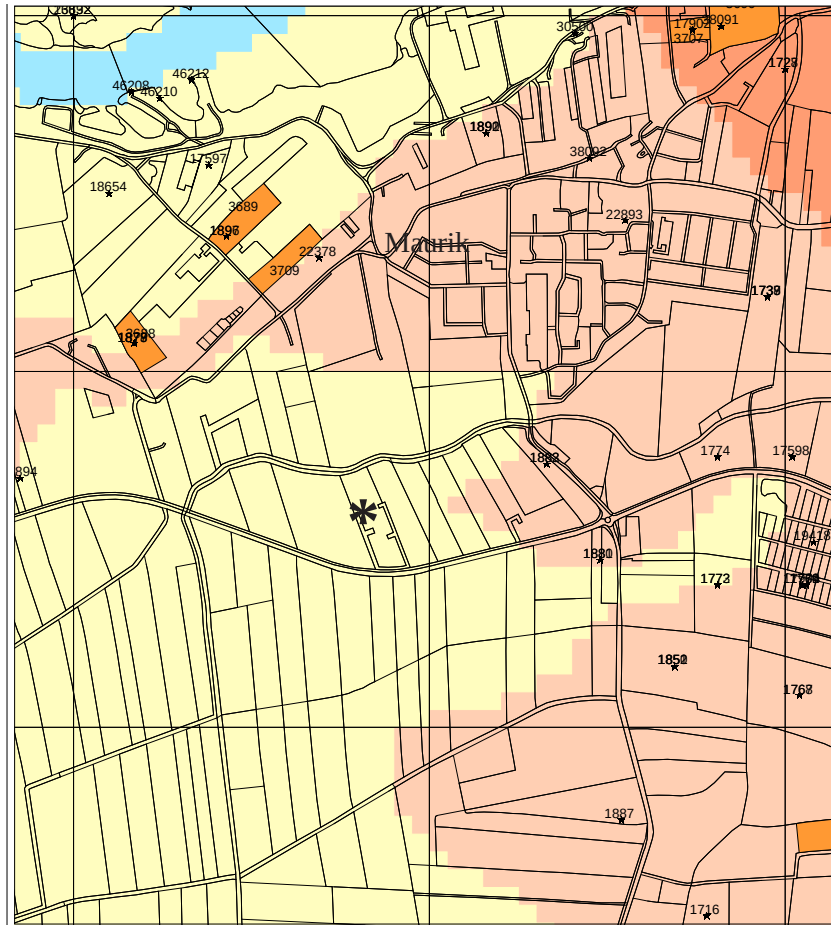
1.3 Doel van het onderzoek

Het onderzoek had als doel om tot een archeologische waardering te komen van het te verstoren terrein.

1.4 Werkwijze

Om de doelstelling te kunnen verwezenlijken werden op het onderzoeksterrein in totaal vijf boringen gezet ten behoeve van de archeologie (afb. 2). Deze boringen zijn verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele, indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. Vier boringen zijn aan de westzijde van de huidige hal gezet, vrij dicht bij de bestaande muur omdat het terrein met betonplaten is belegd en alleen in een smalle strook naast het gebouw de bodem toegankelijk was. Dit had echter geen invloed op de juiste bestudering en waardering van de bodem. Eén boring is ten oosten van het gebouw gezet.

De boorkernen werden zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Vervolgens werd de

Legenda

- ◆ VONDSMELDINGEN
 - ★ WAARNEMINGEN
- MONUMENTEN**
- archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
- GRID_1KM
 - PROVINCIES
 - TOP10 ((c)TDN)
- IKAW**
- zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

0 500 m

ROB
ArchisII

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied (*) op de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden.
Bron: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek/Archis II, januari 2004.

bodemopbouw per boring beschreven en werd er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot.

Voor het boren is gebruik gemaakt van een verlengbare edelmanboor met een diameter van 8 cm. Naast het boren is, voor zover mogelijk, een oppervlaktekartering uitgevoerd, bestaande uit het aflopen van het gehele terrein en het inspecteren van allerlei ontsluitingen, waaronder molshopen. De vondstzichtbaarheid was zeer slecht omdat het terrein belegd is met betonplaten. Ten zuiden van het te verstoren terrein en de huidige hal ligt grasland, waarin geen vondsten zijn aangetroffen.

2 Resultaten

2.1 Bureauonderzoek en geo-archeologische context

De archeologische verwachting van het onderzoeksterrein is volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW 2e generatie; afb. 1) laag. Geomorfologisch gezien ligt het terrein in een gebied met als ondergrond pleistocene terrasafzettingen, waaroverheen in de laatste millennia de rivieren voornamelijk klei hebben afgezet, de zogenaamde komgrond (Berendsen & Stouthamer 2001). Ten noorden en oosten van het terrein bevinden zich iets hogere gronden. Op deze gronden zijn archeologische vondsten gedaan, die voornamelijk uit de Romeinse Tijd afkomstig zijn.

2.2 Bodemopbouw

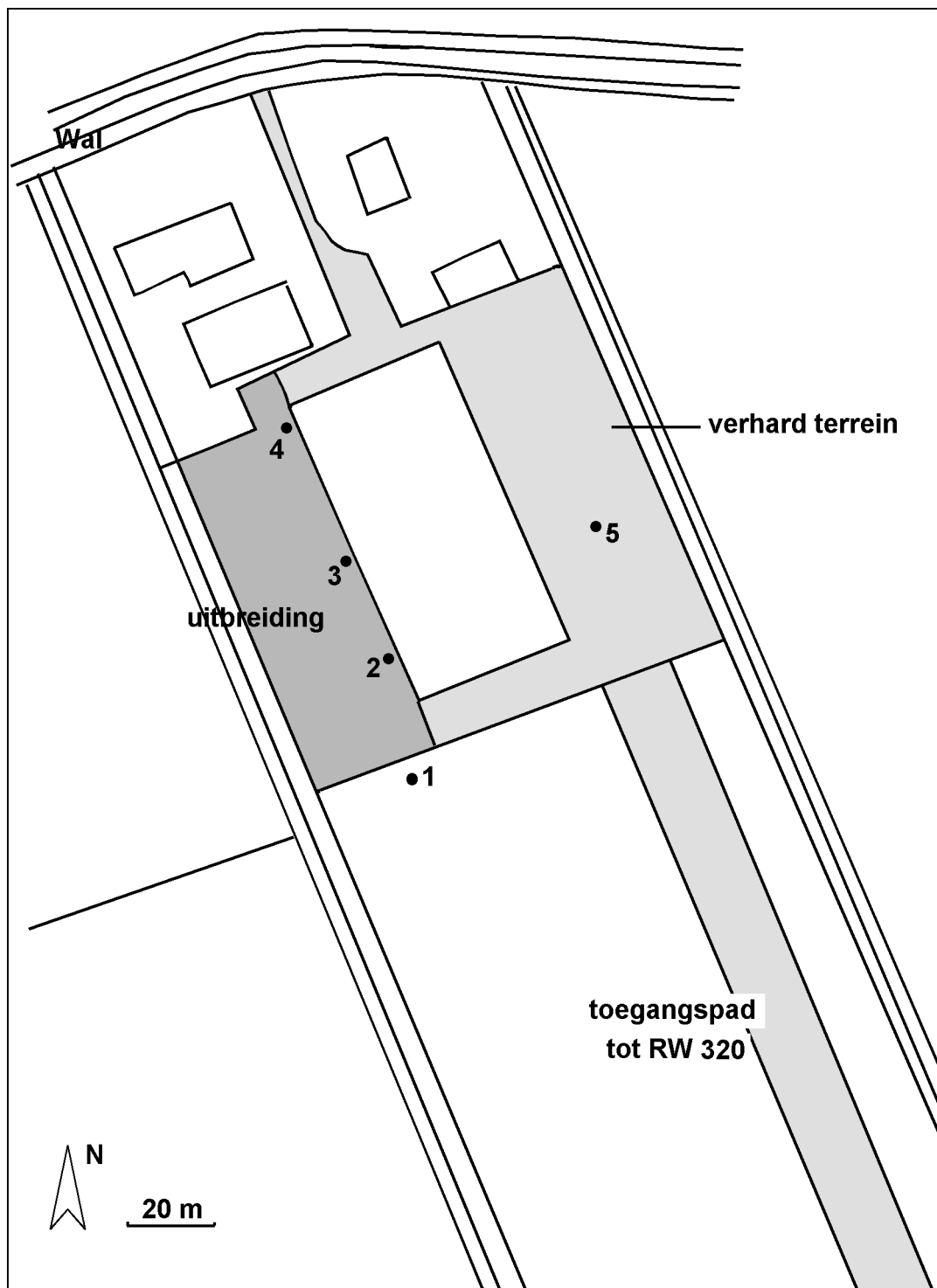
De bodemopbouw in alle vijf boringen is vrijwel identiek. De bovenlaag bestaat uit opgebracht, matig grof bouwzand. Daaronder bevindt zich tot een diepte van 2,20 m beneden maaiveld donkergrijze tot bruin grijze klei, soms iets zandig. In deze kleilaag zijn enige ingespoelde plantenresten gevonden. In bijna alle kleilagen is veel ijzer aangetroffen in de vorm van 'gley', hetgeen er op wijst dat de klei niet of weinig is verstoord (bijlagen 1 en 2).

2.3 Vondsten

Tijdens het archeologische onderzoek zijn geen vondsten in de boorkernen of aan het oppervlak aangetroffen.

3 Conclusies

Het booronderzoek heeft aangetoond, dat het terrein zich bevindt in een laaggelegen komgebied tussen de Lek en Rijn, op enige afstand omgeven door iets hogere gronden. De bodem bestaat tot 2,20 m beneden maaiveld uit klei. Er zijn geen aanwijzingen voor archeologische resten, en de genese geeft aan, dat het terrein in het verleden te nat is geweest voor bewoning.

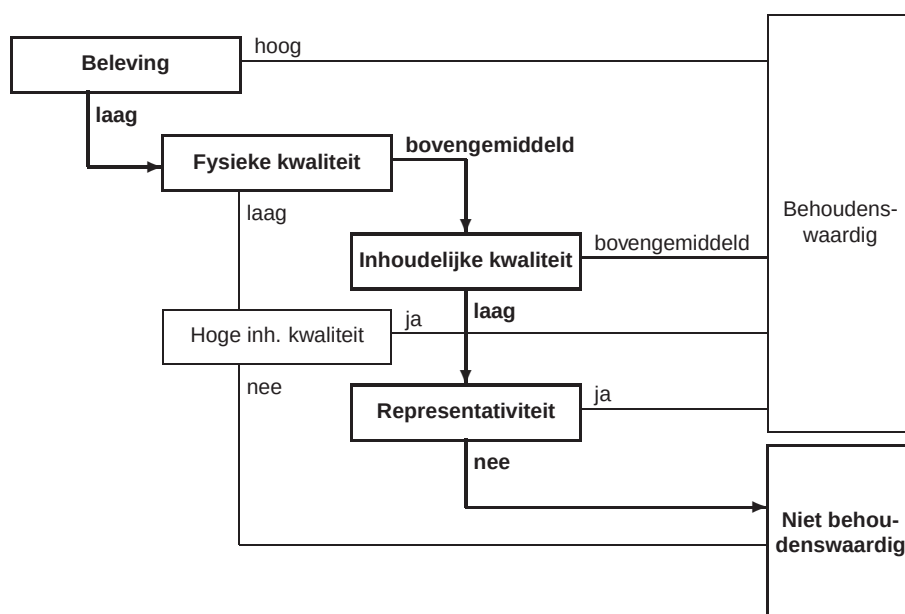

Afbeelding 2 Boorpuntenkaart Maurik. Kaart: H. Buitenhuis.

4 Waardering volgens KNA 2.0

Hieronder vindt u de waardering van de resultaten volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 2.0. De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsdiagram. In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien (mogelijke scores: 1 t/m 3). Een laag getal representeert een lage waarde en een hoog getal een hoge waarde. In het beslissingsdiagram wordt op basis van de scores in de tabel bepaald of het object behoudenswaardig is. De behoudenswaardigheid van de vindplaats is het leidende criterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek. Een korte uitwerking van de criteria waarmee in de scoretabel rekening wordt gehouden vindt u in bijlage 3. Voor een volledige beschrijving van de normen en regels volgens welke deze waardering tot stand is gekomen, staat de website van het College voor de Archeologische Kwaliteit tot uw beschikking (www.cvak.org). U vindt de documentatie voor deze waardering onder 'KNA: inventariserend veldonderzoek'.

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	nvt
herinneringswaarde	–	nvt
<i>Fysieke kwaliteit</i>		opmerkingen
gaafheid	3	stratigrafie intact; stabiliteit van de natuurlijke omgeving
conservering	2	
aardewerk		nvt
verbrand bot		nvt
onverbrand bot		nvt
botanie		nvt
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>		opmerkingen
zeldzaamheid	1	
informatiewaarde	1	
ensemblewaarde	1	
representativiteit	1	

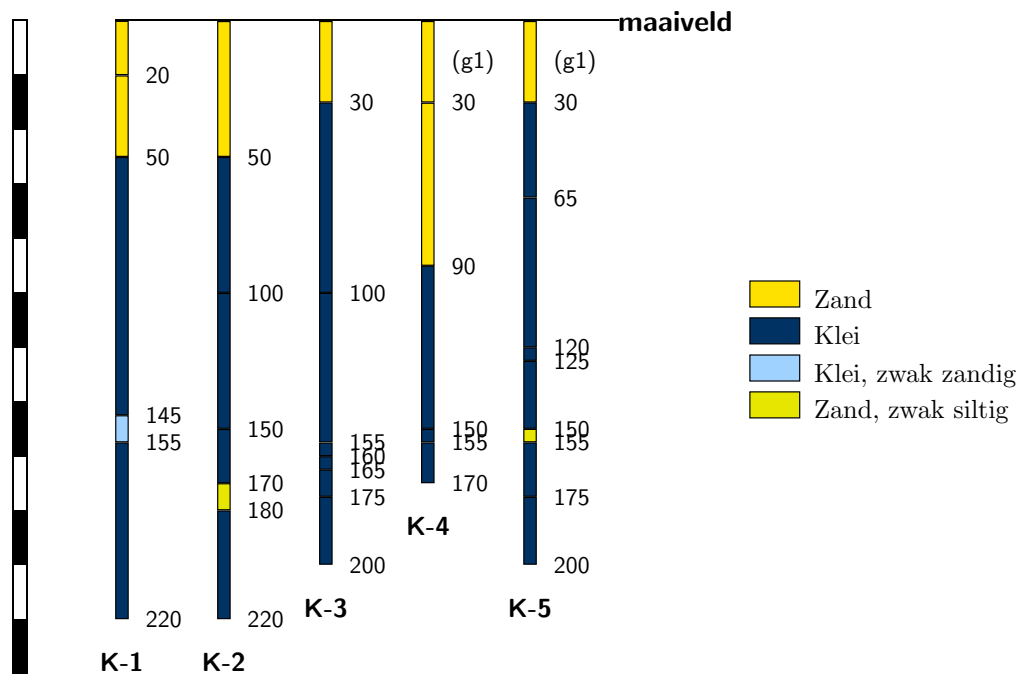

5 Aanbeveling

Omdat er geen aanwijzingen zijn van menselijke activiteiten op het terrein, en het gebied te nat is geweest om dit te verwachten, zullen de geplande bouwactiviteiten niet tot verstering van enige archeologie leiden. Daarom is er geen bezwaar van archeologische aard om de geplande activiteiten doorgang te doen vinden.

Literatuur

Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001. *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Assen.

Bijlage 1 Boorraaien

20cm/blok

Boorkolommen met lithologie en dieptes (in cm) beneden maaiveld.

Bijlage 2 Boorstaten

De afkortingen die in de tabel gebruikt worden:

FZ	zand	K	klei	Zs1	zand, zwak siltig
g1	zwak grindig	Kz1	klei, zwak zandig		

boring 1

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
20	FZ		scherp	bruin	matig grof, bouwzand
50	FZ		scherp	blauwgrijs	
145	K		geleidelijk	bruin	sterk ijzerrijk, gley
155	Kz1		geleidelijk	bruin	grondwater op 150 cm
220	K			donkergrijs	

boring 2

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
50	FZ		geleidelijk	bruin	gevekt, matig grof bouwzand
100	K		geleidelijk	grijs	
150	K		geleidelijk	lichtgrijs	sterk ijzerrijk, gley, grondwater op 150 cm
170	K		geleidelijk	grijsbruin	zwak ijzerrijk, bruine kleikorrels in grijze matrix
180	Zs1		geleidelijk	lichtgrijs	
220	K			donkergrijs	

boring 3

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
30	FZ		diffuus	geelbruin	matig grof bouwzand
100	K		diffuus	donkergrijs	
155	K		geleidelijk	bruingrijs	sterk ijzerrijk, gley, grondwater op 155 cm
160	K		geleidelijk	donkergrijs	zwak ijzerrijk
165	K		geleidelijk	bruingrijs	veel plantenresten
175	K		geleidelijk	bruingrijs	zwak ijzerrijk
200	K			donkergrijs	

boring 4

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
30	FZ	g1	geleidelijk	bruingeel	matig grof bouwzand
90	FZ		geleidelijk	grijs	
150	K		geleidelijk	grijs	sterk ijzerrijk, gley, grondwater op 150 cm
155	K		geleidelijk	donkergrijs	weinig plantenresten
170	K			grijs	einde boring door instorten zand

boring 5

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
30	FZ	g1	geleidelijk	bruingrijs	
65	K		diffuus	grijs	
120	K		geleidelijk	lichtbruingrijs	sterk ijzerrijk
125	K		geleidelijk	donkergrijs	veel plantenresten
150	K		geleidelijk	lichtbruingrijs	sterk ijzerrijk, grondwater op 150 cm
155	Zs1		geleidelijk	lichtgrijs	fijn zand
175	K		diffuus	bruingrijs	matig ijzerrijk
200	K			donkergrijs	matig grof bouwzand

Bijlage 3 Waarderingscriteria conform KNA 2.0

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement; vorm en structuur; relatie met omgeving
herinneringswaarde	–	verbondenheid met feitelijk historische gebeurtenis; associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis
<i>Fysieke kwaliteit</i>	scores	opmerkingen
gaafheid	1/2/3	aanwezigheid sporen; gaafheid sporen; ruimtelijke gaafheid; stratigrafie intact; mobilia in situ; ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; stabiliteit van de natuurlijke omgeving
conservering	1/2/3	conservering artefacten (metaal/overig) conservering organisch materiaal
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>	scores	opmerkingen
zeldzaamheid	1/2/3	het aantal vergelijkbare monumenten (monumenttypen) van goede kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld;
informatiewaarde	1/2/3	idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); recent en systematisch onderzoek in de betreffende archeoregio; recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; passen binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, ROB of anderen
ensemblewaarde	1/2/3	synchrone context (voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de micro-regio; diachrone context (voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de micro-regio; landschappelijke context (fysisch- en historischegeografische gaafheid van het contemporaine landschap; aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving
representativiteit	–	kenmerken voor een bepaald gebied en/of periode; het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart